

Kabinet Zaštitnika 020/241-642
Savjetnici 020/225-395
Centrala 020/225-395
Fax: 020/241-642
E-mail: ombudsman@t-com.me
www.ombudsman.co.me

Broj: 01- 106/16
Podgorica, 30.12.2016. godine
TR/TR

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, u skladu sa odredbom člana 41 stav 1 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br.42/2011 i 32/2014.) i člana 41 Pravila o radu zaštitnika/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br.53/14.), nakon završenog ispitnog postupka po pritužbi X.X., daje

MIŠLJENJE

I. Uvod

Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore obratio se g- din X.X. iz Bara, pritužbom koja se odnosi na rad Osnovnog državnog tužilaštva u Baru.

U pritužbi se, između ostalog, navodi: da je dana 21.01.2014. godine podnio krivičnu prijavu zbog nepoznatog učionioca krivičnog djela - teška krađa i da do dana podnošenja pritužbe nije okončan postupak pred Osnovnim državnim tužilaštvom u Baru.

II. Postupanje Zaštitnika

Radi sprovođenja postupka po pritužbi Zaštitnik je zatražio i dobio izjašnjenje i dopunu izjašnjenja od Osnovnog državnog tužilaštva u Baru.

U izjašnjenju Osnovnog državnog tužilaštva u Baru Ktn. Br. 12/14, između ostalog, se navodi:

- da je dana 21.01.2014. godine Uprava policije CB Bar podnijela krivičnu prijavu KU 18/14 protiv nepoznatog učionioca krivičnog djela teška krađa iz člana 240 Krivičnog zakonika Crne Gore, koje je izvršeno dana 14/15.01.2014. godine na štetu XX iz Bara;
- da je Uprava policije CB Bar sačinila zapisnik o uviđaju Ku br. 18/14 i uzrokovala tragove sa lica mjesta;
- da je nakon uzrokovanih tragova Osnovno državno tužilaštvo u Baru izdalo naredbu Forenzičkom centru u Danilovgradu Ktn.br. 12/14 od 28.01.2014. godine da izvrši vještačenje izuzetih tragova sa lica mjesta – papilarnih linija i izvrši njihovu identifikaciju;

- da je Forenzički centar izvršio vještačenje br. 244/14 – 2- 219 od 13.02.2014. godine i dostavio izvještaj dana 26.02.2014. godine;
- da se u pomenutom nalazu na osnovu izuzetih tragova papilarnih linija upoređenim sa bazom DNK registrovanih lica na teritoriji Crne Gore upotrebom AF iz Sistema (Sistema za elektronsko komparativno poređenje nespornih otisaka papilarnih linija sa tragovima papilarnih linija) nije izvršena identifikacija;
- da je Osnovno državno tužilaštvo u Baru dostavilo nalog Upravi policije CB Bar, da preduzima sve mjere i radnje shodno članu 271 Zakonika o krivičnom postupku radi otkrivanja učinioca ovog krivičnog djela i da blagovremeno obavjeti tužioca o preduzetim radnjama;
- da su od strane Uprave policije obavješteni da izvršilac navedenog krivičnog djela još uvijek nije otkriven.

Nakon toga, obratili smo se za dopunu izjašnjenja Osnovnom državnom tužilaštvu u Baru, zahtjevajući da nam se dostave nove informacije u vezi sa svim preduzetim radnjama i mjerama koje su, u međuvremenu, sprovedene radi prikupljanja dolaza i otkrivanja učinioca navedenog krivičnog djela.

U dodatnim obavještenjima koja smo dobili od strane Osnovnog državnog tužilaštva u Baru, navodi se da je tužilaštvo preduzelo sve mjere i radnje iz svoje nadležnosti, kao i policija koja je postupala po nalogu tužilaštva, u cilju otkrivanja učinioca krivičnog djela – teška krađa, na štetu XX iz Bara, ali da nisu došli do dokaza na osnovu kojih bi se mogao pokrenuti postupak protiv određenog lica za počinjeno krivično djelo.

III. Utvrđene činjenice

Na osnovu navoda iz pritužbe, pribavljene dokumentacije, izjašnjenja, utvrđene su sljedeće činjenice:

- da je nepoznati učinilac u noći između 14 i 15.01.2014. godine, izvršio krivično djelo – teška krađa iz člana 240 stav 2 Krivičnog zakonika Crne Gore, na XX iz Bara, kom prilikom je podesnim sredstvom slomljen cilindrični uložak brave na vratima njegovog stana, izvršena premetačina i otuđeno 18.000€ i 1800 CHF (švajcarskih franaka);
- da je Uprava policije CB Bar izvršila uviđaj i sačinila zapisnik o uviđaju Ku br. 18/14 i uzrokovala tragove sa lica mjesta;
- da je dana 21.01.2014. godine Uprava policije CB Bar podnijela krivičnu prijavu KU 18/14 protiv nepoznatog učinioca krivičnog djela teška krađa iz člana 240 Krivičnog zakonika Crne Gore, koje je izvršeno dana 14/15.01.2014. godine na štetu XX iz Bara;
- da je dana 21.01.2014. godine Uprava policije CB Bar, Osnovnom državnom tužilaštvu u Baru, uputila zahtjev za izdavanje naredbe za fizičko – hemijsko izazivanje tragova otisaka papilarnih linija i upoređivanje istih za bazom registrovanih izvršioaca;
- da je naredbom Ktn.br. 12/14 od 28.01.2014. godine Osnovnog državnog tužilaštva u Baru zatraženo Forenzičkom centru u Danilovgradu da izvrši daktiloskopsko vještačenje na predmetima koje je dostavila Uprava policije CB Bar;

- da je Forenzički centar izvršio vještačenje br. 244/14 – 2 - 219 od 13.02.2014. godine i izvještaj dostavio Osnovnom državnom tužilaštvu u Baru dana 26.02.2014. godine;
- da na osnovu izuzetih tragova papilarnih linija upoređenim sa bazom DNK registrovanih lica na teritoriji Crne Gore nije izvršena identifikacija mogućeg učinioca krivičnog djela;
- da je Osnovno državno tužilaštvo u Baru dostavilo nalog Upravi policije CB Bar, da preduzima sve mjere i radnje shodno članu 271 Zakonika o krivičnom postupku radi otkrivanja učinioca ovog krivičnog djela i da blagovremeno obavjeti tužioca o preduzetim radnjama;
- da izvršilac navedenog krivičnog djela još uvijek nije otkriven i da postupak po krivičnoj prijavi KU 18/14 još uvijek nije okončan.

IV. Relevantni propisi

Ustav Crne Gore ("Službeni list CG" br.1/2007 i 38/13) određuje:

"Crna Gora jemči i štiti prava i slobode. Prava i slobode su nepovredivi. Svako je obavezan da poštuje prava i slobode drugih" (član 6).

"Državno tužilaštvo je jedinstven i samostalan državni organ koji vrši poslove gonjenja učinilaca krivičnih djela i drugih kažnjivih djela koja se gone po službenoj dužnosti." (Član 134)

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda utvrđuje:

„Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.“ (Član 6 stav 1)

Zakonik o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15 35/15, 58/15) propisuje:

„Sud, državni tužilac i drugi državni organi koji učestvuju u krivičnom postupku dužni su da istinito i potpuno utvrde činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonite i pravične odluke, kao i da sa jednakom pažnjom ispituju i utvrde činjenice koje terete okrivljenog i one koje mu idu u korist.“ (Član 16 stav 1)

“Sud i državni tužilac postojanje ili nepostojanje činjenica, na kojima zasniva odluku, cijeni po svom slobodnom uvjerenju.” (Član 17 stav 1)

“Osnovno pravo i dužnost državnog tužioca je gonjenje učinilaca krivičnih djela.

Za krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti državni tužilac je nadležan da:

- 1) izdavanjem obavezujućih naloga ili neposrednim rukovođenjem usmjerava radnje organa uprave nadležnog za policijske poslove (u daljem tekstu: policija), vojne policije, organa uprave nadležnog za poslove carina, organa uprave nadležnog za poslove poreza i drugih organa uprave u izviđaju.” (Član 44 stav 1, stav 2 tačka 1)

“Vještačenje se određuje kad za utvrđivanje ili ocjenu neke važne činjenice treba pribaviti nalaz i mišljenje od lica koje raspolaže potrebnim stručnim znanjem.” (Član 136)

“Vještačenje određuje organ koji vodi postupak pisanom naredbom koja mora da sadrži: zadatak i obim vještačenja, rok za podnošenje pisanog nalaza i mišljenja i određivanje lica

koje će izvršiti vještačenje a koje je upisano u Registar sudskih vještaka ili Registar pravnih lica za vršenje vještačenja. Naredba se dostavlja i strankama.” (Član 137 stav 1)

“Rukovodilac državnog tužilaštva ili državni tužilac kome je predmet dodijeljen u rad dužan je da donese odluku, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prijema predmeta.

Izuzetno, u složenim predmetima zbog obima, činjeničnih ili pravnih pitanja, odluka se mora donijeti najkasnije u roku od šest mjeseci, sa izuzetkom predmeta u kojima se primjenjuju mjere tajnog nadzora kad odluka treba biti donijeta u roku od tri mjeseca od završetka mjere tajnog nadzora. U predmetima u kojima su pribavljani dokazi po zamolnicama za međunarodnu pravnu pomoć, odluka se mora donijeti u roku od mjesec dana od dana pribavljanja dokaza po zamolnicama.

U skraćenom postupku odluka o krivičnoj prijavi se mora donijeti najkasnije u roku od mjesec dana.

Rukovodilac državnog tužilaštva može uz pisano obrazloženje tražiti odobrenje za produženje roka najduže mjesec dana od rukovodioca neposredno višeg državnog tužilaštva, a državni tužilac kojem je predmet dodijeljen u rad može uz pisano obrazloženje tražiti odobrenje za produženje roka od rukovodioca državnog tužilaštva najduže mjesec dana. “(Član 256a)

Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda ("Službeni list CG" broj 42/2011 i 32/2014) propisuje:

“Zaštitnik/ca samostalno i nezavisno, na načelima pravde i pravičnosti, preduzima mjere za zaštitu ljudskih prava i sloboda, kad su povrijeđena aktom, radnjom ili nepostupanjem državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i lokalne uprave, javnih službi i drugih nosilaca javnih ovlaštenja, kao i mjere za spriječavanje mučenja i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja i mjere za zaštitu od diskriminacije.“ (Član 2 stav 1)

“Zaštitniku/ci se može obratiti svako ko smatra da su aktom, radnjom ili nepostupanjem organa povrijeđena njegova/njena prava ili slobode.” (Član 3 stav 1)

“Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda.

Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.” (Član 41)

V. Zaključna ocjena

Na osnovu sprovedenog ispitnog postupka, uvida u dokumentaciju i utvrđivanja relevantnih činjenica, Zaštitnik nalazi da je Osnovno državno tužilaštvo u Baru, postupalo u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku, ali da bi trebalo više pažnje posvetiti efikasnosti postupka.

Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da faza postupka od podnošenja krivične prijave (21.01.2014.) i nakon što je izvršeno daktiloskopsko vještačenje (13.02.2014.) traje dvije godine i 10 mjeseci, i da u tom periodu nisu preduzete konkretne radnje i mjere od strane tužilaštva na prikupljanju dokaza i otkrivanju učinioca predmetnog krivičnog djela Ustavom je određeno da je Državno tužilaštvo jedinstven i samostalan državni organ koji vrši poslove gonjenja učinilaca krivičnih djela, pa samim tim ono mora sprovesti konkretne

radnje na otkrivanju učinilaca krivičnih djela, i davati jasne instrukcije policiji u vezi sa tokom postupka izviđaja i istrage, kako bi sam postupak otkrivanja učinilaca krivičnih djela i prikupljanja dokaza bio efikasan i uspješno okončan.

Prethodno navedene činjenice ukazuju na neopravdano dugo trajanje postupka, posebno imajući u vidu da je članom 256a stav 1 i 2 Zakonika o krivičnom postupku propisano da je državni tužilac kome je predmet dodijeljen u rad dužan da donese odluku, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prijema predmeta, a izuzetno, u složenim predmetima zbog obima, činjeničnih ili pravnih pitanja, odluka se mora donijeti najkasnije u roku od šest mjeseci. Naime, navedeni zakonski rokovi su instrukcioni, jer istekom roka od šest mjeseci od pokretanja istrage ne nastupaju pravne posljedice u smislu nemogućnosti vođenja dalje istrage, međutim, Zaštitnik smatra da je tužilaštvo dužno da vodi računa o ukupnom trajanju postupka, a u ovom predmetu ukupno trajanje postupka smatra se predugo, jer je od dana kada je podnijeta krivična prijava prošlo skoro tri godine i takvo postupanje ne ispunjava zahtev razumnog roka.

Kada je u pitanju praksa Evropskog suda za ljudska prava (ESLjP), Zaštitnik je uzeo u obzir stav suda, da član 6 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i sloboda, zahtjeva da se predmeti rješe u razumnom roku. ESLjP smatra da ovaj zahtev „naglašava značaj izvršenja pravde bez odlaganja, koje bi moglo da ugrozi njenu efikasnost i kredibilitet.“¹

U svojoj praksi Evropski sud za ljudska prava, na osnovu člana 3 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrdio je obavezu države da sprovede nezavisnu, efikasnu i djelotvornu istragu. Sud konstatuje da nepostojanje zaključaka u datim istragama ne znači, samo po sebi, da je istraga bila nedjelotvorna, jer ne mora svaka istraga da bude nužno uspješna i da dođe do zaključka koji se poklapa sa prikazom događaja koji je dao tužilac, međutim, ona treba da bude takva da može da dovede do utvrđivanja činjenica i predmeta i da dovede do identifikovanja i kažnjavanja odgovornih. Stoga, sud zaključuje da istraga mora biti detaljna, brza i nezavisna².

Polazeći od navedenog, kao i činjenice da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u Crnoj Gori ustanovljena u cilju zaštite i unaprijeđenja ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava i u cilju jačanja vladavine prava, a pridržavajući se i načela pravde i pravičnosti, dajemo sljedeću

P R E P O R U K U

Osnovnom državnom tužilaštvu u Baru da:

- bez daljeg odlaganja, preduzme sve procesne radnje radi okončanja postupaka po krivičnoj prijavi u predmetu Ktn.br. 12/14.

¹ *H protiv Francuske, presuda ESLjP od 24. oktobra 1989.godine, stav 58*

² *Presude ESLJP - Mikheyev protiv Rusije, 26 januar 2006, stavovi 108-110,*

-Jasar protiv Bivše jugoslovenske Republike Makedonije, stavovi 56-57, 15. februar 2007,

-Siništaj i drugi protiv Crne Gore, 24.novembar2011, stavovi 144-145.

Osnovno državno tužilaštvo u Baru je dužno je da u roku od 30 dana od dana prijema ovog mišljenja dostavi izvještaj Zaštitniku o preduzetim radnjama i mjerama na izvršenju preporuke.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA LJUDSKIH PRAVA
I SLOBODA CRNE GORE
Zdenka Perović

Dostavljeno:

- podnosiocu pritužbe
- Osnovnom državnom tužilaštvu u Baru